

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi maanmittaushallinnosta annetun lain ja maanmittausmaksusta annetun lain muuttamisesta.

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan tarkistettavaksi maanmittaushallinnon suoritteiden maksupoliteita koskevia säännöksiä. Maanmittausmaksulaki rajattaisiin koskemaan maanmittauslaitoksista perittäviä maksuja ja maanmittaushallinnolle maanmittausviranomaisena säädetyistä tehtävistä perittäviä maksuja. Muista suoritteista, jotka muodostuvat lähinnä

kartantuoannon tai tilaustehtävätoiminnan tuloksista, perittäisiin maksut valtion maksupolitelain mukaisesti. Muutokset ovat luonteeltaan teknisiä eikä niillä ole tarkoitus puuttua maksujen tasoon.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1990.

YLEISPERUSTELUT

Maanmittauslaitoksista ja -tehtävistä sekä tilauksesta suoritetuista muista tehtävistä valtiolle perittävät maanmittausmaksut perustuvat maanmittausmaksusta annettuun lakiin (320/72). Valtion maksuperustelaisissa (980/73) vahvistetut maksujen suuruutta koskevat perusteet ja maksujen määräämistä koskevat menettelysäännökset eivät siten koske maanmittausmaksuja.

Kiinteistöjen kauppahintarekisteristä annettavista otteista ja muista tiedoista perittävät maksut perustuvat kiinteistöjen kauppahintarekisteristä ja kauppahintatilastosta annettuun lakiin (552/80). Kiinteistörekisterin otteista ja tiedoista sekä kiinteistörekisterikartan otteista perittävät maksut perustuvat kiinteistörekisterilakiin (392/85). Määrättäessä maksujen suuruutta näissä laeissa tarkoitetuista suoritteista on noudatettava valtion maksuperustelain säännöksiä.

Edellä mainittujen lakien säännökset maanmittauslaitoksen suoritteista perittävistä maksuista eivät kata kaikkia laitoksen tuottamia suoritteita. Tällaisia suoritteita ovat yleiset kartat, ilmakuvat ja niihin verrattavat suoritteet.

Nämä suoritteet ja maanmittausmaksusta annetun lain 7 §:n mukaiset tilauksesta suoritettavat tehtävät ovat sellaisia, että tehtävien luonteen huomioon ottaen niitä koskeva maksukäytäntö tulee yhtenäistää ja niistä perittävät maksut tulee määrätä valtion maksuperustelain mukaan.

Maanmittaushallinnon tuottamia kartoja on myynyt yksityisille maanmittaushallituksen karttapaino. Kun karttapainon on maanmittaushallinnosta annetun lain 3 §:n perusteella tullut toimia liiketaloudellisten periaatteiden mukaisesti, on kartoista voitu periä maksuja tällä perusteella. Karttapainosta tulee kuitenkin 1 päivästä tammikuuta 1990 lukien erillisenä liikelaitoksena toimiva Karttakeskus, joten maanmittaushallinnon suoritteiden maksuille on säädettävä uudet maksuperusteet.

Varsinkin yleisistä kartoista peritty korvaus ei ole vastannut kartojen tuotantokustannuksia. Näin ollen kartoista ei voidakaan säätää perittäväksi omakustannushintaa täysimääräisenä.

Maanmittausmaksulain soveltamisalaa koskevan säännöksen mukaan maanmittausmak-

sulain mukainen maksu peritään maanmittaus-toimituksista ja -tehtävistä.

Maanmittausmaksulaissa on maanmittaus-toimituksina käsitelty sellaisia lakisääteisiä eri nimisiksi toimituksiksi nimettyjä tehtäväryhmiä, kuten lohkomistoimitus, halkomistoimitus ja yksityistietoimitus, jotka suoritetaan määrämuotoisina ja joihin sisältyy muutoksenhakumahdollisuus.

Näiden virallisuonteisten toimitusten suorittamista koskevien säännösten ohella on lain-säädännössä säännöksiä, joissa maanmittaus-hallinto on nimenomaan velvoitettu antamaan asiantuntipalveluja tarvitsijoille. Tällaisten tehtävien, joita on kutsuttu maanmittaustehtäviksi, on katsottu vaativan sellaista erityistä asiantuntemusta, jota on vain maanmittaushallinnossa. Lisäksi maanmittausviranomaisten tehtäväksi on säädetty eräitä sellaisia tehtäviä, joiden osalta on epäselvää, voidaanko niitä pitää varsinaisina maanmittaustehtävinä. Tällaisia lakisääteisiä tehtäviä ovat muun muassa yksityisistä teistä annetun lain 103 a §:ssä (521/75) tarkoitettu lausunnon antaminen ja katselmuksen suorittaminen sekä yhteisalue lain (758/89) 10 §:ssä tarkoitettu kokouksen koolle kutsuminen ja järjestäminen. Luonteensa puolesta nämä tehtävät ovat rinnastettavissa maanmittaustoimituksessa suoritettaviin tehtäviin. Maanmittaustoimiston on määrättävä asianomainen virkamies suorittamaan mainituissa lainkohdissa tarkoitettut tehtävät, jos tällaista toimenpidettä haetaan. Säännösten selkeyttämiseksi ehdotetaan lain soveltamisalaa tarkistettavaksi siten, että mainitunlaisista, maanmittaustehtäviin verrattavista lakisääteisistä tehtävistä peritään maanmittausmaksulain mukainen maksu. Jo nykyään lakia on sovellettu siten, että yksityistielain 103 a §:ssä tarkoitusta lausunnosta on peritty maanmittausmaksu.

Nykyinen maanmittausmaksun määräämistä ja maksuunpanoa koskeva erillinen muutoksenhakujärjestelmä hallintopäätöksineen, tiedottamisineen ja valituksineen on kallias eikä sillä kuitenkaan ole merkitystä maksuvelvollisten oikeusturvan kannalta. Maanmittauskonttorit antavat vuosittain noin 24 000—25 000 vahvistamispäätöstä ja vuosittain lähetetään noin 36 000 maksulippua maksuvelvollisille.

Maanmittausmaksuista on tehty vuosittain keskimäärin 100 valitusta, joista alle 20 on johtanut valittajan kannalta myönteiseen lopputulokseen. Nämä valitukset olisi voitu käsi-

tellä myös verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetun lain (367/61) mukaisina perustevalituksina. Lisäksi maksuvelvollisen käytettävissä ovat nykyään hallintomenettelylain (598/82) mukaiset oikaisukeinot.

Menettelyn yksinkertaistamiseksi ja nopeuttamiseksi ja kustannusten vähentämiseksi ehdotetaan, että laskun vahvistamispäätös ja erityinen muutoksenhakumenettely poistetaan. Maanmittausmaksun määräisi toimitusinsinööri ja muutoksenhakukeinona tulisi kysymykseen edellä mainittu perustevalitus.

Nykyisessä maanmittausmaksulaissa ei ole selviä säännöksiä siitä, miten menetellään maanmittausmaksua koskevassa lykkäysasiassa silloin, kun lykkäyspyyntö koskee kunnalle perittävää maanmittausmaksua. Tämän vuoksi esitetään ehdotuksessa, että näissä tapauksissa lykkäystä koskevan päätöksen tekisi kunnanhallitus.

Valtion tarvetta varten suoritetuista toimituksista yleensä peritty maanmittausmaksu li-sättiin maanmittausmaksulakiin vuonna 1985 tehdyn muutoksen (475/85) mukaisesti. Näin ollen on johdonmukaista, että myös valtion rakentamishankkeen johdosta tarpeelliseksi osoittautuneesta rajamerkkien siirtämiseksi ja rakentamiseksi tarkoitettu toimituksesta perittäisiin maanmittausmaksu.

Jos maanmittaustoimisto tai toimitusinsinööri on asianosaisen puolesta hankkinut toimitusta varten tarpeellisen asiakirjan tai sen jäljennöksen, peritään siitä voimassa olevan lain mukaan täydentämiskorvaus. Täydentämiskorvauksen periminen aiheuttaa runsaasti hallinnollista työtä. Korvauksista saatu tulo valtiolle on noin 0,3 % koko maanmittausmaksun kertymästä. Toiminnan rationalisoimiseksi ehdotetaan täydentämiskorvauksesta luovuttavaksi.

Ehdotetuilla muutoksilla pyritään myös siihen, että maanmittausmaksulaskujen laatiminen ja laskutus voitaisiin toteuttaa automaattista tietojenkäsittelyä hyväksi käyttäen ja siten liittää nykyistä paremmin maanmittaushallinnon muihin tietojärjestelmiin.

Ehdotetut lait eivät edellytä organisaatiomuutoksia. Säännösten muuttamisesta johtuisi aluksi pientä työmäärän lisäystä sen johdosta, että siirtymäkaudella noin kahden vuoden aikana jouduttaisiin ylläpitämään kahta järjestelmää. Sen jälkeen säännösten yksinkertaistaminen vähentäisi maanmittaushallinnon työ-määrää vuosittain noin viisi henkilötyövuotta.

Ehdotetuilla säännöksillä ei ole välitöntä vaikutusta myöskään valtion tulojen määrään. Tarkoituksena on, että ainakin aluksi maanmittaushallinnosta annettuun lakiin lisättävän 5 a §:n perusteella määrättävät maksut vastaisivat nykyistä tasoa. Kustannusvastaavuuden

parantamiseksi maanmittaushallinnon kartantuotannossa saattaa olla tarpeen korottaa maksuja. Tätä ennen on kuitenkin tarkoitus tehostaa ja rationalisoida kartantuotantoa siten, että karttatuotteista perittävät maksut paremmin vastaavat tuotantokustannuksia.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakien perustelut

1.1. Laki maanmittaushallinnosta

5 a §. Pykälän mukaan maanmittaushallinnon kartoista, ilmakuvista, julkaisuista ja muista vastaavista suoritteista sekä tilauksesta suoritettavista tehtävistä, joita koskevista maksuista ei ole erikseen säädetty, voitaisiin periä maksuja sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Pykälä on ensinnäkin tarkoitettu koskemaan niitä maanmittaushallinnon suoritteita, joiden maksuista ei ole lainkaan säännöksiä. Toiseksi pykälä koskisi maanmittaushallinnon tilaustehtäviä, joista perittävistä maksuista on säädetty maanmittausmaksulain 7 §:ssä. Kuten edellä yleisperusteluissa on todettu, sanottu pykälä ehdotetaan samalla kumottavaksi.

Määrättäessä yleisistä kartoista, ilmakuvista, julkaisuista ja muista vastaavista suoritteista perittävän maksun suuruutta lähtökohtana tulisi olla suoritteen omakustannusarvo. Yleiset kartat, ilmakuvat, julkaisut ja muut vastaavat suoritteet tuotetaan kuitenkin maanmittauslaitoksen varsinaisia tehtäviä varten. Lisäksi aineistoa voidaan käyttää laitoksessa myös muuhun tarkoitukseen. Tällöin ei ole oikeudenmukaista, että kyseistä aineistoa edelleen luovutettaessa maksuun sisällytetään aina aineiston hankintakustannukset. Aineiston hankintakustannukset tulisi voida harkinnan mukaan jättää osaksi tai jopa kokonaan ottamatta huomioon. Edellä mainittu periaate on selvyysden vuoksi katsottu tarpeelliseksi ottaa lakiin.

1.2. Laki maanmittausmaksusta

1 §. Pykälässä on säädetty maanmittausmaksulain soveltamisala. Pykälän 1 momentin mukaan maanmittausmaksua peritään valtiolle

maanmittaustoimituksista ja -tehtävistä sekä tilauksesta suoritettavista muista tehtävistä.

Kun tilauksesta suoritettavista tehtävistä perittävistä maksuista on tarkoitus säätää maanmittaushallintolakiin lisättävän 5 a §:n nojalla annettavalla asetuksella, ehdotetaan pykälän 1 momentista poistettavaksi tilauksesta suoritettavia muita tehtäviä koskeva kohta.

Viitaten siihen, mitä yleisperusteluissa on sanottu, 1 momentin säännöstä ehdotetaan lisäksi tarkistettavaksi siten, että tämän lain mukainen maanmittausmaksu perittäisiin myös maanmittaustehtäviin verrattavista tehtävistä, jotka maanmittausviranomaisen on pyynnöstä suoritettava. Lain soveltamisalan ulkopuolelle jäisivät kuitenkin sellaiset tehtävät, joista perittävistä maksuista on säädetty erikseen. Tällaisia säännöksiä on muun muassa kauppahintarekisteriä ja kiinteistörekisteriä sekä leimaveroa koskevilla laeilla.

2 §. Pykälässä on säädetty maanmittausmaksun määräämisen perusteista. Pykälän 3 momentissa on säännös täydentämiskorvauksesta, joka peritään silloin, kun maanmittauslaitos tai toimitusinsinööri hankkii asianomaisen puolesta toimituksessa tarvittavan asiakirjan tai sen jäljennöksen.

Täydentämiskorvaukseen kuuluvia perittäviä kustannuksia syntyi vuonna 1987 hieman yli 200 000 markkaa. Kustannukset eivät ole sen jälkeen oleellisesti muuttuneet. Summa on maanmittausmaksun kokonaiskertymään verrattuna pieni ja se koostuu pienistä markkamääristä. Täydentämiskorvausten erikseen velkomisesta aiheutuu runsaasti hallinnollista työtä. Täydentämiskorvaus tulisi sisällyttää yleiskustannuskorvauksella katettaviin kustannuksiin. Tämän vuoksi ehdotetaan, että 2 pykälän 3 momentista poistetaan täydentämiskorvausta koskeva säännös.

Jakolain 50 §:n 2 momentin (509/84) mukaan toimitusmiehet voivat uusjaossa hankkia jyvitystä, jakohdotuksen laatimista ja tilien tekemistä varten selvityksiä erityistä asiantuntemusta edustavalta virastolta, laitokselta tai järjestöltä. Selvityksestä joudutaan maksamaan korvaus työn suorittajalle. Jakolain mukaan selvityksestä maksettava korvaus ei sisällä jakolain 263 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin kustannuksiin.

Selvityksestä aiheutuva kustannus oli ennen maanmittausmaksulakiin vuonna 1988 tehtyä muutosta (1161/88) osa maanmittausmaksua kulunkikorvaukseen kuuluvana maksuna, mutta kun kulunkikorvaus mainitulla lain muutoksella poistettiin, jäi selvityksestä perittävän maksun osalta säännöksiin puute. Tämän vuoksi poistettavaksi ehdotetun 3 momentin säännöksen tilalle ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että edellä tarkoitettujen asiantuntijoista aiheutuvat kustannukset sisällytetään maanmittausmaksuun.

4 §. Pykälän 1 ja 2 momentissa on säädetty, milloin maanmittausmaksua ei määrätä.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan maanmittausmaksua ei määrätä rajamerkkien siirtämiseksi ja rakentamiseksi suoritettua toimituksesta, milloin sellainen toimitus on aiheutunut valtion rautatien tai yleisen tien rakentamisen tai muun valtion varoilla tai avustuksella suoritettuna tienrakennus-, kuivatus- tai muun niihin verrattavan hankkeen yhteydessä tehdyistä maansiirtotöistä taikka palon tai muun siihen verrattavan vahingon tai sen torjunnan johdosta.

Maanmittausmaksulain muutoksella vuonna 1985 omaksuttiin se periaate, että myös valtion tarvetta varten tehdyistä maanmittaustoimituksista määrätään pääsääntöisesti maanmittausmaksu.

Nykyisestä 1 momentin 2 kohdasta seuraa, että esimerkiksi yleisen tien rakentamisesta aiheutuvasta tietoituksesta määrätään 1 kohdan nojalla maanmittausmaksu, mutta 2 kohdan mukaan tien rakentamisesta aiheutuvasta rajamerkkien siirtämiseksi tai rakentamiseksi suoritettua toimituksesta maanmittausmaksua ei määrätä.

Tapaukset, joissa valtion tarvetta varten suoritetuista toimituksista tai tehtävistä ei määrätä maanmittausmaksua, tulisivat 1 kohdan mukaisesti ratkaista asetuksella.

Maanmittausmaksusta annettua lakia muutettiin vuonna 1988 siten, että valtion lainan

perusteella ei maanmittausmaksusta enää myönnetä alennusta. Yhdenmukaisesti tämän kanssa tulisi poistaa vastaavanlainen 1 momentin 2 kohtaan sisältyvä etu.

Mikäli rajamerkin rakentaminen tulisi kysymykseen yleiseen tiehen rajoittuvalla kiinteistöllä suoritettavassa piirirajankäynnissä ja toimitusmiehet toteavat rajamerkin rakentamisen johtuvan tienpitäjän toimenpiteistä, kiinteistön omistaja voidaan jakolain 269 §:n 1 momentin (509/84) toisen virkkeen nojalla vapauttaa osallistumasta toimituskustannuksiin.

Jos rajamerkin rakentaminen on tullut tarpeelliseksi palon tai muun siihen verrattavan vahingon tai sen torjunnan johdosta, voidaan rajankäynnin toimituskustannukset maksaa valtion varoista määräämällä toimitus jakolain 347 §:n 1 momentin (509/84) nojalla tehtäväksi.

Edellä sanotun perusteella 1 momentin 2 kohta ehdotetaan kumottavaksi.

Pykälän 1 momentin 3 kohdassa on säädetty, ettei maanmittausmaksua määrätä maanmittaustoimituksessa tai tilojen rekisteröinnissä sattuneen virheen selvittelyä tai korjaamista tarkoittavasta toimituksesta, jos maanmittaushallitus niin määrää.

Koska maanmittaustoimituksessa tai tilojen rekisteröinnissä sattuneen virheen selvittelyä tai korjaamista tarkoittavasta toimituksesta ei tule määrätä maanmittausmaksua ja määräämättä jättämisen perusteet ovat parhaiten todettavissa toimitusta suoritettaessa, ehdotetaan momenttia muutettavaksi siten, että sanotunlaisista toimituksista jätetään maanmittausmaksua määräämättä toimitusinsinöörin toimesta.

Pykälän 1 momentin 4 kohdassa on säädetty, ettei maanmittausmaksua määrätä uusjaosta siltä osin kuin siinä on tutkittu ja ratkaistu toimituksen edellytykset ja laajuus, jos maanmittaushallitus niin määrää.

Uusjakotoimituksen edellytysten ja laajuuden tutkiminen ja ratkaiseminen on tärkeää ja hyödyllistä yleisen edun kannalta. Tämän vuoksi ja kun maanmittaushallitus viime vuosien aikana on säännönmukaisesti määrännyt, ettei maanmittausmaksua määrätä kyseisen lainkohdan nojalla, ehdotetaan momentin 4 kohta muutettavaksi siten, että maanmittausmaksu jätetään aina määräämättä uusjaon edellytysten ja laajuuden tutkimisesta ja ratkaisemisesta.

Pykälän 2 momentissa on säädetty, että milloin kustannus sen selvittämisestä, keiden

maksettavaksi maanmittausmaksu olisi ositeltava ja mikä olisi kunkin osuus, ilmeisesti nousisi valtiolle tulevaa maanmittausmaksua suuremmaksi, ei maanmittausmaksua määrätä, jos maanmittauskonttori niin päättää.

Kustannukset sen seikan selvittämiseksi, keiden maksettavaksi maanmittausmaksu olisi ositeltava ja mikä olisi kunkin osuus, käyvät parhaiten ilmi toimitusta suoritettaessa ja laskua laadittaessa. Tämän vuoksi 2 momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, ettei maksun määräämättä jättämistä koskevaa asiaa enää alistettaisi maanmittauskonttorin päätettäväksi.

7 §. Pykälässä on säädetty tilauksesta suoritettavien tehtävien maksuperusteista.

Edellä yleisperusteluissa ja 1 §:n kohdalla mainituista syistä ehdotetaan pykälä kumottavaksi.

8 §. Pykälässä on säädetty maanmittaustoimiston velvollisuudesta laatia sen toimesta suoritusta toimituksesta tai tehtävästä maanmittaushallituksen vahvistaman kaavan mukainen lasku ja siitä, mitä tietoja laskun tulee sisältää.

Kun laskun teknillisestä laatimisesta ja sen yksityiskohtaisesta sisällöstä ei ole tarpeen säätää laissa, ehdotetaan niitä koskevat säännökset poistettavaksi.

Tehtävien hoidon kannalta on tarkoituksenmukaista, että asianomaisen toimituksen toimitusinsinööri määrää maanmittausmaksun ja että hän vastaa siten myös laskun oikeellisuudesta. Lisäksi toimitusinsinööri tuntee parhaiten toimituskohtaiset maksun määräämisperusteet.

Tämän vuoksi pykälän sisältö ehdotetaan muutettavaksi siten, että maanmittausmaksun määrää toimitusinsinööri.

9 §. Pykälän 1 momentissa on säädetty, että maanmittauskonttori vahvistaa maanmittausmaksun ja perii sen maksuvelvolliselta sen jälkeen kun toimitus on merkitty maarekisteriin tai, jollei toimitus tai tehtävä aiheuta merkintää maarekisteriin, sen jälkeen kun se on hyväksytty taikka sen mukaan kuin siitä asetuksella erikseen säädetään.

Maanmittausmaksun määrää ehdotuksen 8 §:n mukaan toimitusinsinööri. Erillinen maanmittausmaksun vahvistamispäätös on tarpeeton.

Siitä, miten maksun periminen tapahtuu ei ole tarpeen säätää lailla. Asiasta on tarkoitus ottaa säännös asetukseen. Tämän vuoksi tätä koskeva säännös ehdotetaan poistettavaksi. Asetuksessa on tarkoitus säätää, että perimisen

toimittaa maanmittauskonttori kuten nykyisin.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan samalla tehtäväksi kiinteistörekisterilain (392/85) voimaantulosta johtuva tekninen muutos.

Pykälän 2 momentissa on säädetty siitä, että maanmittauskonttorin vahvistamispäätös on annettava tiedoksi siten kuin tiedoksiannosta hallintoasioissa annettavassa laissa (232/66) on säädetty. Säännös ehdotetaan kumottavaksi, koska maanmittausmaksun vahvistamispäätöksestä on 1 momentin muutosehdotuksessa esitetty luovuttavaksi ja koska laskun lähettämisestä maksuvelvolliselle on tarkoitus säätää asetuksella.

Pykälän 3 momentissa on säädetty, että maanmittausmaksu on suoritettava siitä huolimatta, että vahvistamispäätökseen on haettu muutosta. Myös tämä säännös ehdotetaan kumottavaksi, koska vahvistamispäätöstä 1 momentin muutosehdotuksen mukaan ei enää tehtäisi.

10 §. Pykälän 1 momentissa on säädetty, että maanmittausmaksun vahvistamispäätöksestä valitetaan sen mukaan kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) on säädetty, kuitenkin niin, että valituskirja saadaan toimittaa myös maanmittauskonttorille. Pykälän 2 momentin mukaan maanmittaushallituksen 1 momentissa tarkoitetun valituksen johdosta antamaan päätökseen ei saa hakea muutosta.

Pykälän 1 ja 2 momentti ehdotetaan kumottavaksi, koska maanmittausmaksun vahvistamisesta on 9 §:n 1 momentin muutosehdotuksen mukaan tarkoitus luopua.

Jäljempänä 12 §:n kohdalla ehdotetaan, että maanmittausmaksusta olisi voimassa, mitä verojen ja maksujen perimisestä ulosottoihin annetussa laissa on säädetty. Jos maanmittausmaksun määrääminen tai maksuunpano tapahtuisi säännöksiä virheellisesti soveltaen tai asiaa käsiteltäessä olisi tapahtunut erehdys tai menettelyvirhe, joka on saattanut vaikuttaa maanmittausmaksua koskevan ratkaisun tekoon, saisi siitä tehdä mainitun lain 8 §:ssä tarkoitetun perusvalituksen. Lisäksi maksuvelvollisen käytettävissä ovat hallintomenettelylain mukaiset oikaisukeinot.

Nämä muutoksenhaku- ja oikaisukeinot on katsottava riittäviksi, joten erityisestä muutoksenhakumenettelystä voidaan luopua. Ehdotettu muutos on yhdenmukainen valtion maksu-

perustelain nojalla perittävien maksujen muutoksenhaku- ja oikaisumenettelyn kanssa.

Pykälän 3 momentissa on säädetty, että niissä tapauksissa, joissa maanmittausmaksu on maanmittaushallituksen päätöksellä poistettu tai sitä on alennettu, on takaisin maksettavalle määrälle suoritettava korkoa puoli prosenttia kultakin täydeltä kuukaudesta siitä lukien kun maanmittausmaksu tai korvaus on maksettu.

Pykälän 3 momentti ehdotetaan muutettavaksi korkotason muutosta vastaavaksi. Muutosehdotuksen mukaan silloin kun maanmittausmaksua olisi peritty liikaa ja liikaa peritty maksu palautettaisiin, tulisi takaisin palautettavalle määrälle maksaa 9 %:n vuotuinen korko. Tämä vastaa palautettaville liikaa kannetuille veroille maksettua korkoa.

Muutos on teknisesti tarkoituksenmukaista tehdä siten, että koko pykälä muutetaan.

11 §. Pykälän 1 momentissa on säädetty mahdollisuudesta myöntää lykkäystä maksun suorittamisessa sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Lykkäystä voidaan myöntää luonnolliselle henkilölle ja kuolinpesälle, jolle maksun suorittaminen tuottaisi huomattavia taloudellisia vaikeuksia.

Lain rakennetta ehdotetaan selkeyttäväksi siten, että pykälän 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi voimassa olevan lain 12 §:ssä mainitut maanmittausmaksun maksuerien määrää koskeva säännös ja 2 momenttiin samoin 12 §:ssä oleva viivästyskorkoa koskeva säännös. Maanmittausmaksun suorittamisen lykkäämistä koskeva säännös ehdotetaan otettavaksi 3 momentiksi.

Voimassa olevan lain 12 §:n mukaan maanmittausmaksun maksuerien määrä riippuu maksun suuruudesta sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Maksun perimisen pääperiaate, jonka mukaan maksu on suoritettava yhdellä kertaa, ehdotetaan otettavaksi 11 §:n 1 momentiksi. Asetuksella voitaisiin edelleenkin säätää maksun perimisestä useampina erinä.

Ehdotetut tarkistukset eivät merkitse asiallista muutosta nykyisiin säännöksiin.

Ehdotettu viivästyskorkoa koskeva 11 §:n 2 momentti vastaa sisällöltään voimassa olevan lain 12 §:n säännöstä.

Maanmittaushallinnon osalta maanmittausmaksun lykkäämisestä päättäminen sopii parhaiten samalle viranomaiselle, joka perii maanmittausmaksun. Tämän vuoksi ehdotetaan 11 §:n 3 momentissa säädettäväksi, että lyk-

käyksen myöntäisi maanmittaushallituksen sijasta maanmittauskonttori. Silloin kun maanmittausmaksu 1 §:n 2 momentin mukaisesti peritään kunnalle, ehdotetaan, että lykkäyksestä päättää kunnanhallitus. Maanmittauskonttorin tai kunnanhallituksen päätökseen ei saisi hakea muutosta kuten ei nykyäänkään saa hakea lykkäystä koskevaan maanmittaushallituksen päätökseen. Lykkäyksen myöntämisperustetta ehdotetaan laajennettavaksi jättämällä säännöksestä pois pelkästään taloudellisista vaikutuksista johtuvat perusteet. Perusteiden tulee kuitenkin kuvata lykkäyksen poikkeuksellisuutta, minkä vuoksi lykkäys tulisi kysymykseen vain erityisen painavasta syystä.

Lykkäysaikaa koskeva säännös ehdotetaan poistettavaksi laista. Asiasta säädettäisiin asetuksella. Tarkoituksena ei ole muuttaa tältä osin säännöksen asiallista sisältöä.

12 §. Pykälässä ovat säännökset maanmittausmaksun suorituserien määrästä ja viivästyskorosta. Lisäksi pykälän mukaan maanmittausmaksusta on voimassa, mitä verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa (367/61) on säädetty.

Kun maksuerien määrää koskeva säännös on edellä ehdotettu otettavaksi 11 §:n 1 momentiksi ja viivästyskorkoa koskeva säännös saman pykälän 2 momentiksi, ehdotetaan kyseisiä asioita koskevat säännökset tästä pykälästä poistettavaksi.

Maanmittausmaksu on luonteeltaan julkisoikeudellinen maksu, minkä vuoksi ehdotetaan, että siihen sovelletaan edelleen, mitä verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa (367/61) on säädetty. Sanotun lain 8 §:n (265/89) mukaan perustevalitus on tehtävä sille viranomaiselle, jolle saamisen määräämisestä ja maksuunpanosta on säännönmukaisesti valittava ja jollei sellaista viranomaista ole säädetty, sille lääninoikeudelle, jonka toimialueella saaminen on määrätty tai maksuunpantu.

Toiminnan ohjaamisen ja valvonnan kannalta on tarkoituksenmukaista, että valtiolle tulevan maanmittausmaksun osalta perustevalitus tehdään maanmittaushallitukselle. Kunnalle tulevan maksun osalta perustevalitus tehtäisiin lääninhallitukselle.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset sekä voimaantulo

Maanmittaushallintolakiin lisättävän 5 a §:n perusteella on tarkoitus antaa asetus maanmittaushallinnon suoritteista perittävistä maksuista. Suoritteet olisivat joko kiinteähintaisia tai niille olisi laskettava suoritekohtainen hinta. Varsinkin yleisistä kartoista ja ilmakuvasta perittävä maksu on valtion maksuperustelain säännösten nojalla määrättävä kiinteäksi, koska kysymys on keskenään samanlaisista suoritteista.

Maanmittausmaksulain muutosten johdosta on maanmittausmaksuasetusta tarkistettava. Olennaiset muutostarpeet on kerrottu edellä pykäläkohtaisissa perusteluissa.

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivästä tammikuuta 1990, jolloin maanmittaushallituksen karttapainosta tulee itsenäinen Kartta-keskus ja maanmittaushallinnon kartoista perittäviä maksuja koskeva järjestely muuttuu olennaisesti.

Lakia maanmittaushallinnon muuttamisesta sovellettaisiin kaikkiin lain soveltamisalaan

kuuluviin suoritteisiin siitä riippumatta, milloin suorite on valmistettu.

Maanmittausmaksulain muuttamisesta annettavaa lakia sovellettaisiin pääsääntöisesti maanmittaustoimituksiin ja -tehtäviin, jotka lopetetaan lain voimaantulon jälkeen.

Poikkeuksena olisivat kuitenkin vireillä olevat tilaustehtävät, joihin sovellettaisiin aikaisempia säännöksiä sen vuoksi, ettei maksuperusteita voida muuttaa yksipuolisesti siitä, mitä ne olivat tilausta tehtäessä.

Samoin aikaisemman lain 4 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuihin toimituksiin sovellettaisiin aikaisempia säännöksiä sellaisten toimitusten osalta, jotka ovat tulleet vireille ennen tämän lain voimaan tuloa, koska asianosaisen kannalta olisi kohtuutonta määrätä toimitus maksulliseksi vireille panemisen jälkeen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

maanmittaushallinnosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään maanmittaushallinnosta 14 päivänä tammikuuta 1972 annettuun lakiin (34/72) uusi 5 a § seuraavasti:

5 a §

Maanmittaushallinnon kartoista, ilmakuvista, julkaisuista ja muista vastaavista suoritteista sekä tilauksesta suoritettavista tehtävistä, joita koskevista maksuista ei ole erikseen säädetty, voidaan periä maksuja sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Maksujen suuruutta määrättäessä on noudatettava, mitä valtion maksuperustelaissa (980/73) on säädetty. Ylei-

sistä kartoista, ilmakuvista, julkaisuista ja muista vastaavista suoritteista perittävän maksun suuruutta määrättäessä voidaan aineiston hankinnasta aiheutuvat kustannukset osaksi tai kokonaan jättää ottamatta huomioon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1990.

2.

Laki**maanmittausmaksusta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan maanmittausmaksusta 2 päivänä toukokuuta 1972 annetun lain (320/72) 4 §:n 1 momentin 2 kohta, 7 § ja 9 §:n 2 ja 3 momentti, sekä

muutetaan 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 3 momentti, 4 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohta, 4 §:n 2 momentti, 8 §, 9 §:n 1 momentti ja 10—12 §,

niistä 2 §:n 3 momentti ja 12 § sellaisina kuin ne ovat 23 päivänä joulukuuta 1988 annetussa laissa (1161/88), näin kuuluviksi:

1 §

Maanmittaustoimituksesta ja -tehtävästä sekä muusta näihin verrattavasta tehtävästä, joka maanmittausviranomaisen on pyynnöstä suoritettava, peritään valtiolle maanmittausmaksua sen mukaan kuin tässä laissa säädetään, jollei jonkin tehtävän osalta muualla ole maksusta erikseen säädetty tai määrätty.

2 §

Jos uusjaossa on hankittu jakolain 50 §:n 2 momentissa tarkoitettuja selvityksiä, otetaan maanmittausmaksua määrättäessä huomioon 1 ja 2 momentissa mainittujen korvausten lisäksi selvityksistä aiheutuneet kustannukset.

4 §

Maanmittausmaksua ei määrätä:

3) maanmittaustoimituksessa tai tilojen rekisteröimisessä sattuneen virheen selvittelyä tai korjaamista tarkoittavasta toimituksesta;

4) uusjaosta siltä osin kuin siinä on tutkittu ja ratkaistu toimituksen edellytykset ja laajuus; eikä

Milloin kustannus sen selvittämiseksi, keiden maksettavaksi maanmittausmaksu olisi ositeltava ja mikä olisi kunkin osuus, ilmeisesti nousisi valtiolle tulevaa maanmittausmaksua suuremmaksi, ei maanmittausmaksua määrätä.

8 §

Maanmittausmaksun määrää maanmittaustoimituksen toimitusinööri.

9 §

Maanmittausmaksu peritään sen jälkeen kun toimitus on merkitty maarekisteriin tai kiinteistörekisteriin taikka, jollei toimitus aiheuta merkintää maarekisteriin tai kiinteistörekisteriin, sen jälkeen kun se on saanut lainvoiman.

10 §

Jos liikaa tai väärin peritty maanmittausmaksu joudutaan palauttamaan, maksetaan sille 9 prosentin vuotuinen korko.

11 §

Maanmittausmaksu peritään yhdellä kertaa. Asetuksella voidaan säätää maksun perimisestä useampana eränä.

Jos maanmittausmaksua ei suoriteta määräk aikana, erääntyneelle määrälle on suoritettava viivästyskorkoa 16 prosenttia vuodessa.

Maanmittauskonttori voi valtion ja kunnanhallitus kunnan osalta erityisen painavasta syystä myöntää luonnolliselle henkilölle tai kuolinpesälle lykkäystä maksun suorittamisessa sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Maanmittauskonttorin tai kunnanhallituksen päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta. Lykkäysajalta ei peritä korkoa.

12 §

Maanmittausmaksusta on voimassa, mitä verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin

annetussa laissa (367/61) on säädetty. Sanotussa laissa tarkoitettu perustevalitus tehdään maanmittaushallitukselle, jos maksun saajana on valtio, tai lääninoikeudelle, jos maksun saajana on kunta.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä
kuuta 19 .

Sitä sovelletaan maanmittaustoimituksiin ja -tehtäviin, jotka lopetetaan lain voimaantulon jälkeen.

Aikaisempaa lakia sovelletaan kuitenkin kumotussa 7 §:ssä tarkoitetuissa tilaustehtävissä ennen lain voimaantuloa suoritettuihin tehtäviin ja tehtyihin sopimuksiin.

Samoin aikaisemman lain 4 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuihin toimituksiin sovelletaan aikaisempia säännöksiä, kun toimitus on tullut vireille ennen tämän lain voimaantuloa.

Helsingissä 10 päivänä marraskuuta 1989

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Maa- ja metsätalousministeri *Toivo T. Pohjala*

2.

Laki**maanmittausmaksusta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan maanmittausmaksusta 2 päivänä toukokuuta 1972 annetun lain (320/72) 4 §:n 1 momentin 2 kohta, 7 § ja 9 §:n 2 ja 3 momentti, sekä

muutetaan 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 3 momentti, 4 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohta, 4 §:n 2 momentti, 8 §, 9 §:n 1 momentti ja 10—12 §,

niistä 2 §:n 3 momentti ja 12 § sellaisina kuin ne ovat 23 päivänä joulukuuta 1988 annetussa laissa (1161/88), näin kuuluviksi:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 §

Maanmittaustoimituksista ja -tehtävistä sekä tilauksesta suoritetuista muista tehtävistä peritään valtiolle maanmittausmaksua sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

1 §

Maanmittaustoimituksesta ja -tehtävästä sekä muusta näihin verrattavasta tehtävästä, joka maanmittausviranomaisen on pyynnöstä suoritettava, peritään valtiolle maanmittausmaksua sen mukaan kuin tässä laissa säädetään, jollei jonkin tehtävän osalta muualla ole maksusta erikseen säädetty tai määrätty.

2 §

Jos maanmittaustoimisto tai toimitusinsinööri on asianosaisen puolesta hankkinut toimitusta varten tarpeellisen asiakirjan tai sen jäljennöksen, otetaan maanmittausmaksua määrättäessä huomioon 1 ja 2 momentissa mainittujen korvausten lisäksi asiakirjan hankkimisesta johtuva keskimääräinen työaika- ja yleiskustannuskorvaus (täydentämiskorvaus).

2 §

Jos uusjaossa on hankittu jakolain 50 §:n 2 momentissa tarkoitettuja selvityksiä, otetaan maanmittausmaksua määrättäessä huomioon 1 ja 2 momentissa mainittujen korvausten lisäksi selvityksistä aiheutuneet kustannukset.

4 §

Maanmittausmaksua ei määrätä:

2) *rajamerkkien siirtämiseksi ja rakentamiseksi suoritetusta toimituksesta, milloin sellainen toimitus on aiheutunut valtion rautatien tai yleisen tien rakentamisen tai muun valtion varoilla tai avustuksella suoritettujen tienrakennus-, vesirakennus-, kuivatus-, tai muun niihin verrattavan hankkeen yhteydessä tehdyistä maansiirtotöistä taikka palon tai muun siihen verrattavan vahingon tai sen torjunnan johdosta;*

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

3) maanmittaustoimituksessa tai tilojen rekisteröimisessä sattuneen virheen selvittelyä tai korjaamista tarkoittavasta toimituksesta, jos maanmittaushallitus niin määrää;

4) uusjaosta siltä osin kuin siinä on tutkittu ja ratkaistu toimituksen edellytykset ja laajuus, jos maanmittaushallitus niin määrää; eikä

 Milloin kustannus sen selvittämistä, keiden maksettavaksi maanmittausmaksu olisi ositeltava ja mikä olisi kunkin osuus, ilmeisesti nousisi valtiolle tulevaa maanmittausmaksua suuremmaksi, ei maanmittausmaksua määrätä, jos maanmittauskonttori niin päättää.

7 §

Poiketen siitä, mitä edellä on säädetty peritään tilauksesta suoritettavasta kaavoitusmitauksesta ja -kartoituksesta sekä kaavojen laatimisesta ja niiden toteuttamiseen liittyvistä ja muista maanmittauksen ja kartastotoimen alaan kuuluvista tehtävistä, joista suoritettavista korvauksista ei ole erikseen säädetty, tehtävän tilaajalta laskun mukaan maanmittausmaksu, joka määrätään siten, että se kattaa ainakin näistä tehtävistä valtiolle aiheutuvat keskimääräiset kustannukset. Sanotusta maanmittausmaksusta voidaan myös sopia arvioitujen kustannusten perusteella.

Kartta-, ilmapäivitys- ja muun sellaisen aineiston luovuttamisesta perittävää korvausta määrättäessä on noudatettava mitä 1 momentissa on säädetty kuitenkin siten, että tällöin voidaan ottaa huomioon se hyöty, mikä saadaan saman aineiston käyttämisestä muuhun tarkoitukseen.

8 §

Maanmittausmaksun perimistä varten on maanmittaustoimiston laadittava sen toimesta suoritettavasta toimituksesta tai tehtävästä maanmittaushallituksen vahvistaman kaavan mukainen lasku. Laskusta tulee käydä ilmi toimituksesta tai tehtävästä perittävät maanmittausmaksut ja niiden määrittämisperuste, maksuvelvolliset ja muiden kuin kuin 7 §:ssä tarkoitettujen maanmittausmaksujen osalta osittelu maksuvelvollisten kesken sekä kunkin maksun suorittamisen vakuutena oleva tila.

Ehdotus

3) maanmittaustoimituksessa tai tilojen rekisteröimisessä sattuneen virheen selvittelyä tai korjaamista tarkoittavasta toimituksesta;

4) uusjaosta siltä osin kuin siinä on tutkittu ja ratkaistu toimituksen edellytykset ja laajuus; eikä

 Milloin kustannus sen selvittämiseksi, keiden maksettavaksi maanmittausmaksu olisi ositeltava ja mikä olisi kunkin osuus, ilmeisesti nousisi valtiolle tulevaa maanmittausmaksua suuremmaksi, ei maanmittausmaksua määrätä.

7 §

(kumotaan)

8 §

Maanmittausmaksun määrää maanmittaustoimituksen toimitusinsinööri.

Voimassa oleva laki

9 §

Maanmittauskonttorin asiana on vahvistaa 8 §:ssä tarkoitettu maanmittausmaksu ja peria se maksuvelvolliselta. Maanmittausmaksu peritään sen jälkeen kun toimitus on merkitty maarekisteriin tai, jollei toimitus tai tehtävä aiheuta merkintää maarekisteriin, sen jälkeen kun se on hyväksytty taikka sen mukaan kuin siitä asetuksella erikseen säädetään.

Maanmittauskonttorin vahvistamispäätös ja lasku tai maksuvelvollista koskeva ote siitä on annettava maksuvelvolliselle tiedoksi siten kuin tiedoksiannosta hallintoasioissa annetussa laissa (232/66) on säädetty.

Maanmittausmaksu on suoritettava siitä huolimatta, että maanmittauskonttorin 1 momentissa tarkoitettuun vahvistamispäätökseen on haettu muutosta.

10 §

Maanmittauskonttorin 9 §:n 1 momentissa tarkoitettu vahvistamispäätöksestä valitetaan sen mukaan kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) on säädetty, kuitenkin niin, että valituskirja saadaan toimittaa myös maanmittauskonttorille.

Maanmittaushallituksen 1 momentissa tarkoitettun valituksen johdosta antamaan päätökseen ei saa hakea muutosta.

Jos maanmittausmaksu on maanmittaushallituksen päätöksellä poistettu tai sitä on alennettu, on takaisin maksettavalle määrälle suoritettava korkoa puoli prosenttia kultakin täydeltä kuukaudesta siitä lukien kun maanmittausmaksu tai korvaus on maksettu.

11 §

Muun kuin 7 §:ssä tarkoitettun maanmittausmaksun suorittamisessa voidaan luonnolliselle henkilölle ja kuolinpesälle, jolle maksun tai sen erän suorittaminen tuottaisi huomattavia taloudellisia vaikeuksia myöntää lykkäystä sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Lykkäystä voidaan myöntää enintään kaksi vuotta kerrallaan, kuitenkin yhteensä enintään viisi vuotta. Lykkäysajalta ei peritä korkoa.

Lykkäyksen myöntämisestä päättää maanmittaushallitus. Maanmittaushallituksen päätökseen ei saa hakea muutosta.

Ehdotus

9 §

Maanmittausmaksu peritään sen jälkeen kun toimitus on merkitty maarekisteriin tai kiinteistörekisteriin taikka, jollei toimitus aiheuta merkintää maarekisteriin tai kiinteistörekisteriin, sen jälkeen kun se on saanut lainvoiman.

(2 mom. kumotaan)

(3 mom. kumotaan)

10 §

Jos liikaa tai väärin peritty maanmittausmaksu joudutaan palauttamaan, maksetaan sille 9 prosentin vuotuinen korko.

11 §

Maanmittausmaksu peritään yhdellä kertaa. Asetuksella voidaan säätää maksun perimisestä useampana eränä.

Jos maanmittausmaksua ei suoriteta määräaikana, erääntyneelle määrälle on suoritettava viivästyskorkoa 16 prosenttia vuodessa.

Maanmittauskonttori voi valtion ja kunnanhallitus kunnan osalta erityisen painavasta syystä myöntää luonnolliselle henkilölle tai kuolinpesälle lykkäystä maksun suorittamisessa sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Maanmittauskonttorin tai kunnanhallituksen päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta. Lykkäysajalta ei peritä korkoa.

Voimassa oleva laki

12 §

Tässä laissa tarkoitettu maanmittausmaksu on suoritettava maksun suuruudesta riippuen yhtenä tai useampana eränä sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Jos suoritus ei tapahdu määräaikana, on erääntyneelle määrälle suoritettava viivästyskorkoa 16 prosenttia vuodessa. Maanmittausmaksusta on voimassa, mitä verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa (367/61) on säädetty.

Ehdotus

12 §

Maanmittausmaksusta on voimassa, mitä verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa (367/61) on säädetty. Sanotussa laissa tarkoitettu perustevalitus tehdään maanmittaushallitukselle, jos maksun saajana on valtio, tai lääninoikeudelle, jos maksun saajana on kunta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 19 .

Sitä sovelletaan maanmittaustoimituksiin ja -tehtäviin, jotka lopetetaan lain voimaantulon jälkeen.

Aikaisempaa lakia sovelletaan kuitenkin kumotussa 7 §:ssä tarkoitetuissa tilaustehtävissä ennen lain voimaantuloa suoritettuihin tehtäviin ja tehtyihin sopimuksiin.

Samoin aikaisemman lain 4 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuihin toimituksiin sovelletaan aikaisempia säännöksiä, kun toimitus on tullut vireille ennen tämän lain voimaantuloa.
